

# CHARIZMA

Toto číslo Vám prináša:

Duch Boží a duch sveta	1 - 3
Charizma a služba prorokovania	3 - 5
Dejiny ChO na Slovensku	6
Spoločenstvo Osobné vzťahy	7 - 8 8
Otázky a odpovede dnes s p. E. Vellom	9
Svedectvá	10
Info ... chariknižnica	11 - 12 12

## Špiritualita

je to, čo dáva zmysel nášmu životu. Zmyslom života pre kresťana je Boh. Preto špiritualita veriaceho človeka bude spočívať v úsilí rásť v priateľstve s Bohom. Je to vízia i zároveň spôsob života v súlade s touto víziou. Je to voľba, ktorá aktívne usmerňuje nielen naše myslenie, ale aj rozhodovanie. Je to neustále úsilie, celoživotná úloha. Cieľom je stále hlbšie a hlbšie ponáranie sa do spoločenstva, do vzťahu s Bohom.

Predpokladám, že už nejaký vzťah s Bohom všetci máme. Ide o to rozvíjať ho a prehĺbovať, podobne ako každý iný vzťah. To nie je nejaká hra, ktorú ak sa mi už nechce hrať môžem skončiť. To si vyžaduje disciplínu, lebo to je boj medzi duchom Božím, ktorí nás chce viesť, a duchom sveta, ktorý nás chce ovládať.

V kresťanskej tradícii je iniciatívny Boh, nie my. Z psychologického hľadiska však duchovný život začíname my. V akom zmysle? V tom, že v určitej chvíli života si uvedomíme svoju nedokonalosť, osamotenosť i rozčarovanie zo všetkého. V tej chvíli objavujeme v sebe túžbu po niečom alebo niekom, kto nás skutočne naplní. Teda vedome či nevedome hľadáme Boha.

Máme strach, že sa nám ho nepodarí nájsť? Otázka, ktorou Boh začína hľadať Adama v raji vyjadruje jeho túžbu po nás. Boh hľadá nás. Chce, aby sme s ním tvorili spoločenstvo. Nie je náš Boh úžasný?

Imrich Degro

## Duch Boží a duch sveta



Otče „neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich ochránil pred Zlým.“ (Jn 17,15)

Byť vo svete ale nebyť zo sveta. Byť vo svete ale s Bohom.

Iste nie je ľahké žiť vo svete, uprostred všetkých tých úskalí, starostí, trápení, nástrah Zlého i ľudských zlyhaní, ktoré nám život prináša. Uprostred neistoty, vo všetkých zmenách, napriek tomu všetkému, alebo naproti tomu, či ešte lepšie, v tom všetkom žiť s Bohom a žiť v láske, to vyvoláva veľké napätie.

Keď hovorím o tom, že máme zostať vo svete, nie len preto, že už tu sme, ale preto, že Pán Ježiš nás do tohto sveta poslal. Musíme uznať, že tento svet sám o sebe nie je zlý. Veď všetko bolo stvorené skrze Krista a pre Krista. Celý tento svet vyšiel z rúk Božích, z Božej lásky. Obdivujeme nádherné dielo stvorenia, celý vesmír, v ňom sme povolaní obdivovať Stvoriteľa, v tomto svete sme

povolaní nájsť svoj pozemský domov. My nerozhodujeme o tom, kde budeme žiť, to je nám dané. Dostali sme túto nádhernú zem i všetko čo nám poskytuje. Je to svet, ktorý si Boh zamiloval, a dokonca ako hovorí sv. Ján: „Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí...“ (Jn 3,16)

Je to svet, ktorý je hodný obdivu, je krásny, účelný. Vzbudzuje rešpekt a my sa učíme rozumieť zákonom prírody i tomu všetkému k čomu nás Boh svojim dielom vychováva. Zároveň vieme, že tento svet sa pomíňa. Vieme, že je to niečo, čo je pre nás veľmi dôležité a zároveň dočasné. To je prvý pohľad na svet, ktorý nám ponúka život i Písmo.

Ten druhý pohľad, tiež obsiahnutý v Písme, nás upozorňuje, že je to zároveň svet, v ktorom na nás číhajú rôzne pokušenia. Sv. apoštol Pavol nás upozorňuje, že sa nemáme prispôbovať tomuto svetu (por.

Rim 12,2). Dokonca sv. apoštol Ján, ktorý napísal, že Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, zároveň vo svojom Prvom liste píše, aby sme nemilovali svet, ani to, čo je vo svete (por. 1 Jn 2,15) Sv. Pavol píše o tom, že nemáme myslieť iba na veci pozemské, že sa máme chrániť pred duchom sveta. K podobnej dileme by sme mohli prísť, keď počúvame Pána Ježiša približujúceho podobenstvo o nepoctivom správcovi (Lk 16,1-13). Najprv v ňom povie „roberte si priateľov z márnej mamony“ a potom „nemôžete slúžiť aj Bohu aj mamone!“



Tak ako tomu všetkému máme rozumieť? Na jednej strane je to krásny svet a na druhej svet plný úskalí, nebezpečenstiev.

Nie, nejde o dva svety. Je to jeden svet, ktorý vyšiel z rúk Božích ako jedinečné dielo Božieho stvorenia, darované predovšetkým nám ľuďom. Ale tento svet bol narušený hriechom a preto ide o uhol pohľadu, v ktorom sa na svet pozeráme. Ide o to, čo pod slovom „svet“ myslíme. Svet, ktorý Boh stvoril je týra-

ný ničivou silou hriechu. A tak na jednej strane nemôžeme tento svet nevidieť, nežiť v ňom, pohádzať ním, ako na druhej strane nie je možné ho ani zbožstviť a ani demonizovať. A to je to pokušenie, to napätie, v ktorom žijeme. Sme vo svete, Kristus nás vytiahol z tých porušení, z toho čo bolo narušené, z toho, čo nazývame „starý človek“ alebo starý spôsob života a máme žiť ako nové stvorenie, ako ľudia, ktorí sú vedení Duchom Božím.

Tiež hovoríme, že sa treba uchrániť pred „duchom sveta“. Čo rozumieme pod pojmom – duch sveta? Je to zlý duch, je to všetko to, čo nás pokúša nerobiť to, čo je správne? Je to duch televízie, internetu, peňazí, mamony, zmyselnosti?

Keď sv. apoštol Pavol hovorí o duchu, ktorý sa protiví Božím zámerom, tak hovorí o duchu bezbožnosti. O duchu, ktorý predkladá hodnoty, ale nie v Duchu Božom, nie hodnoty evanjelia. Hovorí o duchu, ktorý nás pokúša, aby sme v tomto krásnom svete žili, akoby Boh nebol. Jedno z najväčších pokušení je, že človek k svojmu životu Boha nepotrebuje. Že si všetko zariadime uprostred tohto sveta sami a ako nám to bude vyhovovať. Postavíme si svoj „domček“ podľa svojho projektu a v ňom sa budeme riadiť svojimi zákonmi, svojim poriadkom. My si usporiadame hodnoty, tak ako sa nám zdajú, že sú správne, samozrejme s primeranou mierou slobody, ktorá nám zaisťuje ich meniť podľa situácie.

Problém je však v tom, že človek, ktorý nie je podriadený Božiemu Duchu a nemá svetlo evanjelia, má tendenciu nazývať dobrom to, čo jemu vyhovuje, aby dosiahol šťastie tak, ako si ho on predstavuje. Čo mu k tomu pomáha, považuje za dobré, čo nie, za zlé. Tu niekde vzniká zmätok, v ktorom je potom ťažké nájsť správnu odpoveď, čo je a čo nie je dobré. Potom je ťažké nájsť a dohodnúť sa na objektívnej pravde.

Niektorí povie: „Veď televízia nie je zlá!“ a druhý: „Ale veď sa pozri, čo spôsobuje!“ „Ten internet, počítač, to je čertov vynález, ako to ničí mladú generáciu!“ A druhý povie: „Ale dôležité je predsa, kto s tým čo robí!“ Ďalší hovorí: „Mali by zakázať všetok alkohol a všetky cigarety, aby bolo lepšie v našich rodinách!“ „No áno, ale človek má

slobodu voľby.“ A ďalší doplnia: „Ale on nemá tú slobodu, on si už nevie vybrať, on je závislý.“

Zmyselnosť – sexualita, mamona, na všetky tieto veci sa môžeme pozerat' ako na pokušenie, ale i ako na dar.

Práca – niekto na ňu môže pozerat' ako na pokušenie získať čo najviac mamony alebo sebarealizácie, iný ako na cestu, ktorá ho privádza k Bohu a k Božej službe.

Pred podobnými otázkami stojíme, keď by sme mali hovoriť o partnerovi v manželstve, o susedoch v paneláku, o veľkých nákupných centrách, o oblečení, o chorobe a ďalších problémoch.

To základné, čo rozdeľuje dobré od zlého, je práve postoj voči Bohu a hodnotám evanjelia.

**Duch sveta nie je to, čo je vo svete ale to, čo je vo svete bez Boha, pretože to človeka ťahá inde.** Človek, ktorý vedome odmieta Boha a jeho pravdu, ten sa dostáva na zlú cestu. Ak vie o Bohu a žije vo svete akoby Boh nebol, je vystavený vážnemu pokušeniu prepadnúť duchu sveta. Jedným dychom však musím

### Sme povolani -

- žiť vo svete ...

- žiť radikálne evanjelium ...

dodať, že toto pokušenie je rovnako silné aj pre kresťanov, ktorí sa snažia o život s Bohom. Ľahko sa nám stvorené veci stávajú príliš príťažlivé, príliš krásne, príliš chutné, príliš lákavé. Ale má to aj druhú stranu, keď v nich vidíme, že sú až príliš nebezpečné, až ich demonizujeme a vo svojej úzkostlivosti sa ich ani nedotknúť, uzavierame sa do opačného extrému.

Ak hovoríme o dobre a zle, musíme dodať, že existuje dobro zdanlivé i dobro skutočné, podobne i zlo. Máme tendenciu nazývať dobrom to, čo v skutočnosti dobrom nie je, a niekedy máme strach zo zla, ktoré zlom nie je.

V dejinách Cirkvi existovalo jedno veľké obdobie, v ktorom chceli niektorí ľudia vyriešiť vzťah ku svetu tým, že zo sveta odídu. Iste to nebolo zle myslené, ale skúsme sa pozrieť ako k tomu došlo.

Prvé storočia kresťanstva sú známe tým, že kresťania boli vlastne stále prenasledovaní. Každý, kto sa hlásil ku Kristovi, musel počítať s ohrozením života. Kresťan bol ten,

ktorý riskoval všetko. Keď uveril, vedel, že to môže znamenať ísť aj na smrť. Prvých tridsať pápežov nezomrelo prirodzenou smrťou. Keď bol niekto vyvolený za biskupa a potom aj za pápeža, vedel celkom iste, že je to cesta na popravu. V tejto mentalite žili kresťania. Určite to bol úplne iný duch kresťanstva, než žijeme dnes. My sme si na to trochu siahli počas totality. Bol tu niekto, kto priamo bojoval proti kresťanstvu a nás to z vnútra posilňovalo i spájalo. Bol jasný nepriateľ a boli jasné zbrane.

Potom prišla naša doba slobody, ale zostáva nám aj totalitná skúsenosť. Podobne po Milánskom edikte r.313 nastáva pre prvých kresťanov konečne doba slobody. Kresťania nielen obrazne, ale aj v skutočnosti mohli zasadiť za stôl s tými, ktorí ich prenasledovali. Postupne však začali prijímať aj niečo z ich mentality, mentality sveta. Už nemuseli sláviť Eucharistiu tajne po domoch, nemuseli sa schádzať tak, aby ich nikto nevidel. Práve naopak, dostali povolenie stavať chrámy, uskutočňovať veľké zhromaždenia i sláviť. A sláviť i tak, že sa k tomu dobre najedia, sláviť ľudsky, veď na tom nie je nič zlé. Zrazu však, ten, ktorý bol predtým ako biskup skôr či neskôr odsúdený na smrť ako mučeník, bol postavený na úroveň svetскеj moci. A ľudia začali mať problémy, či už s organizáciou Cirkvi ale i sami so sebou a so svojim životom. Zachovať si tú radikalitu evanjelia už nebolo tak ľahké.

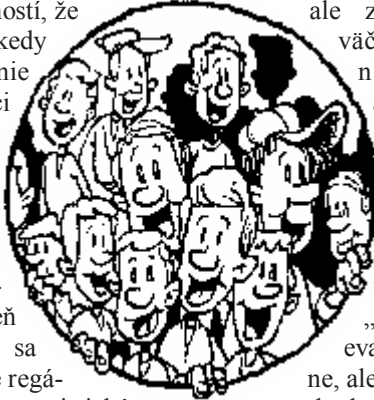
Ak si teraz trochu porovnáme našu situáciu, všimnime si, ako sa nebadane menia naše postoje. Pred deväťdesiatym rokom možno niekto pod silnejším tlakom neváhal v nedeľu zacesťovať aj niekoľko kilometrov do inej farnosti na sv. omšu. Dnes, keď ju má kilometer od domu, rozmýšľa čomu dá prednosť, či oddychu, nákupom, televízoru alebo záhradke.

Pred deväťdesiatym rokom, keď som mal možnosť učiť náboženstvo, bol som celý šťastný a vďačný za každého žiaka. Nepotreboval som žiadny honorár, nerozmýšľal som či mám čas, bolo to všetko úplne nezištné. A dnes...?

V totalite nám záležalo, aby sme sa stretli, navzájom povzbudili vo viere, čítali Písmo alebo prepašovanú knihu, spolu sa modlili. Teraz

sme zamestnaní na všetky strany a máme toľko povinností, že na stretnutie len niekedy zvýši čas a na čítanie dobrých kníh, hoci ich je veľa, ani toľko.

Po totalite pre nás začal úplne iný životný štýl. Začali sme cestovať, obdivovať životnú úroveň západu. Postupne sa začali zaplňať aj naše regály, premenili sa komunistické heslá na množstvo rôznych reklám. Začali nás zaujímať televízne noviny, ktoré sme predtým vôbec nepozerali. Začali sme sa zaujímať o politické dianie, naskytla sa nám mimoriadna ponuka televíznych programov, internet ... A niektorí z nás sa v duchu i nahlas pýtajú: nebolo to lepšie v tej totalite? Áno,



prenasledovanie nebolo prijemné, ale zisťujeme, akoby to väčšinové kresťanstvo niečo zaplavilo a začalo sa podstatne meniť. Ak si túto mentalitu prenesieme späť do štvrtého či piateho storočia, naraz zisťujeme, že niektorí si povedali: „no ale my chceme evanjelium žiť radikálne, ale ako?“ Odpoveď našli v rozhodnutí opustiť tento svet, v ktorom bolo toľko pokušení žiť plytké kresťanstvo, že nastal tzv. „útek zo sveta“. Začína obdobie otcov púšte, pustovníkov a neskôr mníšsky život. V tomto štýle života vznikla mentalita, ktorá hovorí, že ak chcem autenticky žiť evanjelium, musím sa radikálne distancovať od sveta. Pre povolaných je to i dnes

správna cesta, ale nie pre väčšinu kresťanov.

Väčšina z nás predsa prijala povolanie byť vo svete, ale nie zo sveta. Sme povolaní vo svete žiť radikálne evanjelium a k tomu nám určite nevystačí raz do roka sa utiahnuť na exercície, alebo celý deň čakať na chvíľu ticha, ktorú mám doma, keď všetci spia. Áno, je tu ešte veľa iných vzácnych prostriedkov, ktoré môžeme využívať pre posilnenie na cestu splňať poslanie žiť vo svete v Duchu Svätom. **Uvedomujeme si, že sme Pánom Ježišom posielaní ako ovce medzi vlkov. Nemáme a ani nebudeme to mať ľahké, ale je to naše miesto i naše poslanie.** Pán Ježiš neprosí nebeského Otca, aby nás vzal zo sveta, ale aby nás uchránil od Zlého. Naše poslanie je byť vo svete kvôli svetu, ktorého sme súčasťou.

**Peter Brodek**

## Charizma a služba prorokovania

### Kto je prorok a čo znamená prorokovanie?

Na prvý pohľad sa nám zdá prorokovanie niečím mystickým, tajomným, exotickým a výnimočným. Proroci, ktorých spoznáваме z Biblie, majú vízie, extázy, zvláštne sny, prebývajú na púšti, na okraji spoločnosti. Sú to rebelanti, ktorí bojujú s kráľmi a neboja sa napomínať kňazov. Vystupujú v Božom mene, pričom riskujú svoj vlastný život. Z hebrejskej Biblie spoznáваме viacerých prorokov – Božích mužov, ale aj Božie ženy, ktorých si vyvolil Hospodin. Pomazal ich svojím duchom, aby mu slúžili životom a slovom zvestovaním aktuálneho Božieho slova s autoritou (Eliáš, Elizeus, Samuel, Debora, podľa Dt 34, 10 aj Mojžiš atď.). Vystúpenie prorokov v Izraeli takmer vždy súviselo s krízou inštitúcie (rodiny, kmeňa, štátu). Charizma vzbĺkla tam, kde sa inštitúcia dostala na okraj svojich možností (N. Lohfink, Kde sú dnes proroci?, KBD, 1997, s. 44). Prorokovanie potom označuje proces odovzdávania Božieho posolstva prostredníctvom proroka.

### Je prorokovanie predpovedaním budúcnosti?

Prorocké slovo je v biblickom zmysle vždy slovom aktuálnym, živým Božím slovom pre konkrétne

ho človeka alebo spoločenstvo. Čas prorokovania je dnes. Ak je však prorocké slovo odmietnuté, keďže ide o Božie slovo, môže sa naplniť v „inom čase“, keď znovu ožije v srdciach tých, ktorí mu načúvajú. Proroctvo smeruje k rozhodnutiu a konaniu podľa neho.

### Kto sú dnes proroci?

V Izraeli v poslednom storočí pred kresťanským letopočtom sa hovorilo o ústupe prorockého ducha až po príchod proroka v mesiášskej dobe, či už ide o Eliáša (Mal 3,23) alebo proroka podobného Mojžišovi (Dt 18,15–19). Rozhodujúcou postavou mesiášskej doby sa stal Ježiš z Nazareta o ktorom sa hovorilo: „Veľký prorok povstal medzi nami“ (Lk 7,16) či „Toto je naozaj ten prorok, ktorý má prísť na svet“ (Jn 6,14).

Na Turíce sa naplnilo prorocké slovo vyslovené Joelom: „V posledných dňoch, hovorí Boh, vylejem zo svojho Ducha na každé telo: vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať, vaši mladíci budú mať vídenia a vaši starci budú snívať sny. Aj na svojich služobníkoch a na svoje služobníčky vylejem v tých dňoch zo svojho Ducha a budú prorokovať“ (Sk 2, 17 – 18; Joel 3, 1 – 2). Týmto sa naplnilo proroctvo o prorockom ľude. Od tohto okami-

hu nepatrí prorokovanie len výnimočným osobnostiam a k mimoriadnym náboženským činnostiam, ale patrí všetkým Ježišovým učeníkom pre každodenný život v Cirkvi. Skrze Ducha Svätého sme týmto prorockým ľudom aj my všetci, každý z nás môže prorokovať.

### Keď patríme k prorockému ľudu, prečo sa v bežnom živote cirkvi vytratilo prorokovanie?

Jestvuje pravdepodobne viacero príčin. Vytratenie vedomia prorockého charakteru cirkvi súviselo s postupným dôrazom na usporiadanie v cirkvi, keď sa zdôrazňovali hlavne úrady, hierarchia, sviatosti, systematická teológia. Tento obrat politicky súvisel s tzv. konštantínovským obratom v 4. stor., keď sa kresťanstvo postupne stávalo štátnym náboženstvom rímskej ríše. Charizmatiký rozmer prvotnej cirkvi ustupoval do minulosti a začal sa považovať za výsadu len niektorých kresťanov, napr. pustovníkov, starcov, mníchov. Prorocký duch sa v Cirkvi nikdy celkom nevytratil. Práve v najťažších časoch Boh povolával nových prorokov, ako napr. Františka z Assisi v 12. storočí, či Matku Terezu v 20. storočí. Ku znovuobjaveniu charizmy prorokovania v minulom storočí prispela najmä tzv. „charizmatiká obnova“.

### Aký význam má prorokovanie pre súčasnú Cirkev?

Môžeme rozlíšiť dva priestory, kde zaznie prorocké slovo. Samotná Cirkev s jej členmi má byť prorockým znamením a prorockým hlasom pre svet. Svojím životom a slovom je povoláná zvestovať Božie slovo, a to vhod i nevhod. Túto úlohu zvlášť plní v oblasti ochrany ľudského života. Veľkým prorokom s neohrozeným hlásaním bol v tomto pápež Ján Pavol II.

Druhý priestor je vnútri samotnej Cirkvi. Svätý Pavol píše, že kto prorokuje, buduje Cirkev, pretože hovorí ľuďom na budovanie, povzbudenie a potešenie (por. 1Kor 14,3-4).

### Je možné znovu oživiť prorokovanie v cirkvi?

Nielen, že je to možné, ale apoštol Pavol nás k tomu priam vyzýva: „Usilujte o lásku, horlite po duchovných daroch (gr. pneumatika), zvlášť aby ste prorokovali“ (1 Kor 14,1). Pavol v prvom liste adresovanom Božej cirkvi

v Korinte veľmi bohatej na charizmy, pripomína správne poradie darov Ducha Svätého. Prvým a najdôležitejším darom Ducha je láska, za ktorou treba doslova „bežať“. Bez tejto lásky sú všetky ostatné charizmy, vrátane daru proctva, akoby „ničím“ (1 Kor 13,2). Ale v láske majú svoje nepostrádateľné miesto v cirkevnom spoločenstve rôzne dary Ducha pre službu – charizmy, medzi ktorými Pavol dáva dôraz na prorokovanie. Po ňom máme horliť, dychtiť, ako vyjadruje grécke sloveso zelúte! Takže prvým krokom k znovu oživeniu prorokovania je túžba, „byť smädný“ po tomto dare Ducha.

### Aké sú ďalšie kroky pre prijatie prorockej služby?

Otváranie sa prorockému duchu môžeme vnímať v dvoch rovinách, ktoré nemožno od seba oddeliť: rovina konania a rovina slova. Nezriedka sa redukuje služba prorokovania len na slovo a zabúda sa na skutočnosť, že proroci sú zvestovateľmi Božieho slova celým svojim bytím. Ako niekto uverí slovu, ak jeho zvestovateľ žije v protiklade s ním? Preto nevyhnutnou prípravou na službu prorokovania tvorí živý

vzťah s Pánom, každodenná osobná komunikácia s ním, aktívna účasť na živote spoločenstva Cirkvi a predovšetkým každodenné čítanie Svätého písma. Týmto dialógom s Majstrom sa stávame „Božími mužmi“ a „Božími ženami“, ktorí poznajú hlas svojho Pána. Stojíme v mimoriadnej Božej blízkosti a sme bdeli na jeho príchod a oslovenie.

Druhou rovinou je aktuálne Božie slovo, ktoré môže Pán zvestovať skrze svojich učeníkov druhým ľuďom, čiže vlastné prorocké povolanie. A tu sa už nachádzame v prostredí služby. Dar proctva patrí medzi charizmy, teda dary Ducha Svätého, ktoré dostávame nie pre seba, na vlastné budovanie a posvätenie, ale pre službu iným. Bez toho, že by sme vstúpili do služ-

### Cesta zrodzenia živého proctva:

1. vnútorná pripravenosť človeka prijať prorocké slovo;
2. aktuálne načúvanie Božiemu osloveniu;
3. vnútorné prijatie slova, obrazu, videnia, piesne;
4. vyslovenie proctva nahlas;
5. rozlíšenie a prijatie proctva, čím sa proctvo potvrdzuje;
6. konanie na základe prorockého slova.

by, sa prorocká charizma nemôže prejaviť.

### O akú službu sa konkrétne jedná?

Môže ísť o službu v malom modlitbovom spoločenstve, farnosti či v rámci celej Cirkvi. Duch Svätý sám odkryje pre koho má byť jeho slovo zvestované. Philippe Madre píše vo svojej knihe *Le charisme de connaissance*, že „charizma prorockej reči vzniká takmer vždy v rámci nejakej bohoslužby, či už sa jedná o hlásanie Božieho slova alebo jeho výklad, o slávenie Eucharistie či o jednoduché modlitbové zhromaždenie kresťanov“ (vyšla aj v češtine Dar poznání, Karmelitánské nakl., 2000, s. 6). Okrem tohto prostredia mám skúsenosť, že prorocké slovo sa môže zrodiť aj v osobnej modlitbe, keď sa necháme Duchom viesť ku „službe modlitby“ za druhých, ako aj v atmosfére dialógu s Božím slovom (napr. v spoločenstve).

### Akým spôsobom prichádza ku prorokovi Božie vnuknutie?

Podoba Božej reči je rozmanitá, keďže On komunikuje vždy s konkrétnym človekom jedinečným spôsobom. Nevyhnutný je pritom rozmer počúvania. Prekážka pre

pôsobenie chariziem slova môže spočívať v tom, že Pána nepustíme ku slovu. Jestvujú „ukecané spoločenstvá“ s „úžasným spádom“, ktoré sa vyžívajú v krásnych slovách, piesňach, ale nedávajú žiadny priestor Bohu na jeho hovorenie. Na modlitbových zhromaždeniach by nikdy nemal chýbať priestor ticha a načúvania. Ticho možno na niekoho pôsobí v spoločenstve „trápne a nudne“, ale ak má byť modlitba dialógom, ako môže Boh hovoriť, keď ho nepustíme k slovu? Najdôležitejšie je vnútorné stíšenie, ale spoločenstvo môže napomôcť tomuto stíšaniu tým, že nechá akési „pomlčky“ v modlitbách, priestor pre naplnené stíšenie, ktoré vyrastá z chválospevu, úcty a klaňania sa.

V načúvaní môže Boh prehovárať prostredníctvom tých, ktorí sú citliví pre jeho reč prostredníctvom slova z Písma, iného slova, ktoré intenzívne pôsobí v myslí, prípadne skrze obraz, pieseň alebo reč tela či tanec. Známe sú aj prorocké sny. Prijímanie proctva je nezriedka skôr „videním“, než počutím (v hebrejčine býva prorok nazývaný ro'e - „ten, ktorý vidí“, 1Sam 9,9). Boh je pritom slobodný ako, kedy a prostredníctvom koho prehovorí. Slovo, ktoré sme od neho prijali, je potrebné vo viere a odvahe vysloviť alebo vyjadriť.

### Počul som o spoločenstvách, kde sa stále otvára Písmo, je aj toto prorocký spôsob?

V určitých prípadoch sa môže stať, že nás Pán pozýva otvoriť Božie slovo a text, ktorý prečítame, okamžite niekoho osloví. Tento spôsob práce s Písmom nemá byť hlavným, ide skôr o pomôcku pre začiatočníkov, ktorí Bibliu nepoznajú. Božie slovo sme podľa prorokov Izraela pozvaní „zjesť“ (Jer 15,16; Ez 2,8), čiže prijať do svojho vnútra. Božie slovo je ako poklad, ktorý treba skryť a tou skrýšou je naše srdce. Ono sa stane „živou knihou“, ktorú Boží Duch otvorí počas modlitby a z nej bude vynášať „veci staré i nové“. Neustále „otváranie Biblie“, určite neodporúčam pre tých, ktorí žijú s Pánom už dlhší čas. Nezriedka aj On sám im tento detský

spôsob vezme, keď zistia, že pri „otváraní“ ich nič neoslovuje.

### Ako viem, že určité vnuknutie je od Boha?

Áno, pri vnuknutí je dôležité rozlišovanie, či dané slovo pochádza od Boha, odo mňa alebo dokonca od zlého. Biblické napomenutie k rozlišovaniu je v 1 Sol 5,19-21: „*Ducha neuháňajte, proroctvami nepohrdajte! Ale všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte!*“ Dotýčný, ku ktorému prichádza slovo, si môže strážiť úmysel - očisťovaním sa od myšlienok vedúcich ku presadzovaniu seba, stavaniu vlastného „ja“ do popredia, snahe meniť tých druhých ... Vhodné je prosiť Pána o čistotu úmyslu, aby sme sa vyhli každému pôsobeniu zlého. Ak sa zlému sami neotvoríme, nemá prístup do našej mysle a vyvarujeme sa jeho vnuknutiam.

Druhým krokom rozlišovania vnútri toho, kto dostáva slovo, je pýtať sa, či toto slovo je určené pre mňa alebo niekoho iného. Mnohí bývajú pri modlitbách intenzívne oslovení určitým slovom a bez rozmyšľania ho predkladajú ako prorocké slovo pre všetkých. V tomto prípade môže ísť skôr o zdieľanie sa, čím ma Pán oslovil. Toto zdieľanie je vždy obohatením pre celé spoločenstvo.

Jediným možným pravdivým spôsobom, ako zistíme pravosť prorockého slova, je jeho vyslovenie a rozlíšenie v spoločenstve, v ktorom bolo vyslovené. K tomu je potrebné zvlášť zo začiatku veľa odvahy a viery. Mnohí zápasia s vlastnými pochybnosťami: „čo ak to bude znieť hlúpo? Čo si iní o mne pomyslia?“ Zaiste je potrebná určitá bázeň hovoriť v Božom mene, ale tá nemá nič spoločné so strachom o vlastnú povesť.

Slovo vyslovené vo viere môže v okamihu zasiahnuť viacerých ľudí alebo jedného konkrétneho človeka. Takéto zjednotenie sa je potvrdením prorockého slova.

Podobným znakom pravosti Božieho slova je ovocie Ducha, vnútorný pokoj, radosť, obrátenie, nádej, ktorá prichádza s vysloveným slovom. Je možné položiť v spoločenstve otázku: „Je tu niekto, koho sa toto slovo dotýka?“ Na potvrdenie pravosti prorockého slova je vhodné nechávať na stretnutiach priestor pre svedectvá. P. Madre zo

skúsenosti píše, že „žiadna charizma – najmä prorockého charakteru – nezaručuje neomylnosť. Najmä spočiatku býva jej používanie poznačené neúspechom, chybami a tým, že jej pravosť nepotvrdí dostatočný počet osôb“ (Túžte po charizmách, Lúč, BA, 1996, s. 28).

### Môžem vysloviť prorocké slovo, kedykoľvek mi príde na myseľ počas zhromaždenia?

Charizmy sú síce spontánne dary Ducha, ktoré prichádzajú kedy chcú a ako chcú (ako vietor, v hebrejčine ruach označuje ducha i vietor, vánok), ale sú podriadené človeku, ktorý ich prijíma v úplnej slobode: „Prorocký duch je podriadený prorokom, veď Boh nie je Bohom neporiadku, ale pokoja“ (1Kor 14,32-33). Niektoré anglické preklady uvádzajú: „Prorocký duch je podriadený kontrole prorokov“ (NIV, NAB).

A český ekumenický preklad: Prorok píše ovláda svoj prorocký dar.

Všetky charizmy, vrátane prorokovania, majú byť podriadené poriadku a priebehu bohoslužby. To si na jednej strane vyžaduje poslušnosť voči tomu, kto vedie bohoslužbu, ako aj úlohu pre toho, kto bohoslužbu vedie, aby na nej nechal priestor charizmám. V prvotnej cirkvi sa nechával priestor charizmám aj počas slávenia Eucharistie. Zaujímavé je napríklad svedectvo starokresťanského spisu Didaché z 1.-2. stor. Na mieste, kde sa hovorí o poriadku eucharistickej bohoslužby sa dodáva: „prorokom potom zverte vďakyvzdanie tak, ako chcú“ (Did 10,7). Žiaľ, v rámci eucharistickej bohoslužby, sa dnes používanie chariziem takmer vytratilo. Výnimkou sú Eucharistie slávené počas charizmatických konferencií alebo v malých komunitách. O to skôr by sa mal nechať priestor pre prorocké slová a ostatné charizmy počas modlitbových stretnutí malých spoločenstiev. Aj tu však je potrebný poriadok. Pavol napríklad navrhuje: „proroci nech hovoria dvaja alebo traja a ostatní nech posudzujú“ (1Kor 14,29). Počíta pritom

s množstvom proroctiev v spoločenstve. Kiež by sme museli zápasit' s „nadbytkom proroctiev“.

### Vyslovením prorockého slova sa končí úloha proroka alebo má ešte niečo robiť?

Charizma prorokovania je službou iným, ale vždy slobodným darom. Žiadny prorok sa nemôže postaviť do pozície „vnucovania“, dokonca s prípadnými výčitkami a manipuláciou svedomia: „Ak to neprijmeš, Boh ťa potrestá“. Slovo z ducha nikdy nevnučuje svoj účinnok, nikdy neznásilňuje ľudskú slobodu (Madre, Dar poznání, s. 20). Bolesťou a najťažším údelom Božích prorokov je odmietnutie. Jestvujú situácie, v ktorých ten, ktorý slúži službou prorokovania má vnútornú istotu, že slovo ktoré dostal,

pochádza od Pána a predsa toto slovo je odmietnuté a prorok vysmiaty. V tomto prípade sa prorok stavia aj proti názorom iných vo vedomí vernosti a poslušnosti poslaniu, ktoré prijal. Božie slovo nezriedka býva nepríjemné, narušajúce zdanlivý pokoj či zabehnuté postupy. Jeho pravosť sa môže ukázať až neskôr prostredníctvom ovocia.

Príklad: Na poslednej Efa the v Petrovej Vsi som počas vyučovania o Duchu Svätom prijal Božie slovo z Nm 11 o povolani sedemdesiatich prorockých mužov. Po skončení prednášky som vyzval prítomných mužov odísť do chrámu a spoločne prosit' o nového prorockého ducha. Jedna z prítomných žien sa ozvala, že to je narušením jednoty, oddeľovaním sa mužov, rozkolníctvom (táto žena to robila v dobrej viere ako matka, ktorá chce mať stále deti pokope). Napriek jej výhradám, som bol verný Božiemu slovu a „modlitba mužov“, ktorá nasledovala bola pre mnohých z nich hlbokou skúsenosťou, otvorením sa Božiemu duchu. Zároveň sa otvorila nová cesta: potreba vyučovania a hľadania mužskej spirituality.

ThLic. Andrej Mátel



## Dejiny charizmatického hnutia III.

Charizmatická obnova sa k nám dostala z Poľska, Moravy a Maďarska.

V decembri 1985 sa niekoľko bratov a sestier stretlo, aby sa zasvätili Nepoškvrnenému srdcu Panny Márie a obnovili si svoje krstné sľuby. Pri tomto stretnutí prežili naplnenie Duchom Svätým. Po tejto skúsenosti sa Obnova aj napriek ťažkostiam rýchlo šírila. V roku 1986 na strednom Slovensku a v rokoch 1987 - 88 na východnom Slovensku.

Pri týchto počiatkoch sa narobilo veľa chýb. Časopis Nové Turíce (1-2/1989, s. 4-7.) ich rozdeľuje na chyby zo strany Obnovy a chyby zo strany pozorovateľov.

### Chyby zo strany Obnovy:

- prílišné citové nadšenie a málo opatrnosti pri prijímaní a posudzovaní duchovných darov a pri získavaní nových členov,
- zdôrazňovanie duchovných darov a nedocenenie podstatných prvkov obnovy,
- v situácii nejasného alebo žiadneho vedenia a nedostatočných celoslovenských kontaktov, občasné precenenie priameho vedenia Duchom Svätým (iluminizmus) a prílišné spoliehanie sa na dar poznania (najmä na Východnom Slovensku),
- nezabezpečená kňazská i laická kvalifikovaná asistencia,
- slabá náuková príprava,
- neobvyklé a nemierne prejavy ako napr.: trasenie rúk a hlasné rušivé modlenie sa v novom jazyku (na Východnom Slovensku),
- nerozvinutý alebo málo rozvinutý dar rozlišovania,
- miestami málo ovocia Ducha Svätého, vzájomnej lásky a jednoty.

Prečo bolo viac chýb na Východnom Slovensku ako v iných oblastiach?

Obnova sa na Východnom Slovensku šírila v čase, kedy nemala kompetentné kňazské vedenie.

Obnovu na východe šírili niektoré sestry a bratia s veľkou pribojnosťou ...

Vyskytli sa snahy vnášať do kostola pseudocharizmatické preja-

vy. Veľmi sa preceňoval dar poznania. Mnohí chceli cez tento dar poznania poznať Božiu vôľu aj v bežných udalostiach a veciach, na ktoré stačil aj ľudský úsudok. Napríklad: či sa matke v požehnanom stave narodí chlapec alebo dievča, či sa môže jesť v danú chvíľu a čo sa môže jesť, či sa konkrétni ľudia majú modliť celú noc alebo môžu ísť spať ... a mnohé iné prípady. Ba na niekoľkých miestach sa zišlo väčšie

**Vážení čitatelia, v úvode tejto rubriky vás chceme oboznámiť s jej obsahom. Bude rozdelená na dve časti: systematickú a aktuálnu formáciu.**

**V systematickej chceme postupne predstaviť vznik a vývoj Charizmatickej obnovy (ChO) v celoslovetovom meradle - protestantské a katolícku cirkev. Potom zvlášť vývoj na Slovensku. Po historickom vstupe bude nasledovať katechéza o tom, v čom spočíva podstata a čím je vlastne charakteristická ChO. Ďalej si povieme niečo o „krste Duchom“. Následne budeme hovoriť o charizmách a ich používaní v službe iným.**

**V aktuálnej formácii budeme predovšetkým hovoriť o problematike života v spoločenstve.**

množstvo ľudí, aby v uzavretom a zatemnenom dome očakávali svetovú katastrofu, alebo tzv. „očistu“. Chýľilo sa prorocťami, jedno za druhým bez toho, aby sa rozlišovalo. Niekde to prechádzalo až do davovej psychózy.

**Aj na strane pozorovateľov sa vyskytlo niekoľko chýb:**

- nedostatočná základná informácia o Katolíckej obnove v Duchu Svätom,
- prístup k obnove ako niečomu cudziemu v Katolíckej Cirkvi,
- príliš racionálny prístup k náboženskému životu,
- nekresťanský a nekatolícky postoj k duchovným darom ako k niečomu nepotrebnému, ba priam nebezpečnému a škodlivému v súčasnej Cirkvi,

- nechť kňazov brat' na seba novú pastoračnú povinnosť asistencie obnovy v prípade jej výskytu v ich farnostiach alebo skupinách,
- obava sympatizujúcich kňazov z odporu ich spolubratov,
- šírenie predsudkov a zlomyseľných osočovaní proti obnove.

Počas prvých piatich rokov od vzniku obnovy na Slovensku každá skupina pracovala viac menej samostatne. Keď v roku 1990 vzniklo združenie "JAS" vo Zvolene (zaregistrované na ministerstve vnútra a schválené sídelným banskobystrickým biskupom Mons. R. Balážom), začala sa uplatňovať väčšia spolupráca. Združenie JAS a hlavne o. Václav Kocián zobrali na seba úlohu koordinátora Obnovy na Slovensku. Avšak pre mnohé vnútorné aj vonkajšie problémy plnilo túto úlohu veľmi ťažko.

Popri úsilíu združenia JAS sa objavovali aj snahy niektorých spoločenstiev o spoluprácu na diecéznej úrovni. Avšak mnohé spoločenstvá rástli osamote, niektoré zanikli a iné nadviazali kontakty s Obnovou na západe alebo aj so zámorím. Z tejto spolupráce vzniklo na Slovensku aj niekoľko komunit.

Imrich Degro



### „Putá“

**A Tvoj Duch  
v nás vytvoril  
nevýslovné  
množstvo  
tých úžasných pút  
plných slobody  
Božích detí.**

**Priateľstiev  
tých  
najrozličnejších  
svetadielov.**

**Priateľstiev,  
kde v strede  
slnko Božej lásky  
svieti plnou,  
nie polovičnou  
mierou.**

Eva

# Spoločenstvo

V predchádzajúcom čísle sme hovorili o spoločenstve ako o priestore, v ktorom sa formujú Ježišovi učeníci. Aby bolo spoločenstvo skutočne týmto priestorom, je dôležité byť v spoločenstve „vytrvalo spolu“ (por. Sk 2,42). Teda byť spolu aj keď je nám ťažko, aj keď momentálne nemám náladu na toho druhého. Preto vstúpiť do spoločenstva znamená prijať na seba spoluzodpovednosť za ostatných (klásť život za bratov) a za všetko, čo sa v spoločenstve deje. V závere sme poukázali nato, že dôležitú úlohu zohráva aj počet členov v spoločenstve. Ideálny počet je osem (plus - mínus dva). S touto otázkou je často spojený bolestivý problém rozdelenia spoločenstva.

Tu je niekoľko dôvodov prečo veľké spoločenstvo rozdeliť do menších skupín.

## Prečo tento počet?

Pri menšom počte ako šesť môže nastať preťahovanie silnými jedincami. Na druhej strane byť „vytrvalo spolu“ znamená vytvoriť osobný vzťah a pri väčšom počte ako desať nemusí každý s každým vytvoriť osobný vzťah. Tu vzniká riziko, že sa skôr vytvoria dvojice alebo trojice, ktoré niekedy môžu medzi sebou bojovať o väčší vplyv v spoločenstve. Taktiež je ťažké pri väčšom počte vytvoriť potrebný priestor pre každého, aby sa mohol aktívne zapojiť na stretnutiach spoločenstva.

Rozdelenie spoločenstva na menšie skupiny je do istej miery aj

niečím prirodzeným. Je len známkou zrelosti jednotlivcov i spoločenstva, že ak v ňom vyrastú noví animátori alebo ak sa niektorí členovia rozhodnú pre inú službu, tak sa rozdelia. No jestvujú aj riešenia pre spoločenstva s väčším počtom členov. Napríklad je možné časť programu realizovať spoločne a časť po rozdelení do menších skupiniek (je potrebný vhodný priestor). Alebo striedať stretnutia v menších skupinkách so stretnutiami všetkých skupiniek spolu.

## Čo znamená byť otvorení a zároveň uzavretí?

Spoločenstvo má byť uzatvorené dovnútra a otvorené navonok. Po prvotných stretnutiach spoločenstva, kde dochádza k spoznávaniu členov a vytváraniu programu spoločenstva, má nasledovať obdobie dôvery. V tomto období nie je vhodné, aby sa spoločenstvo ďalej rozrastalo, prijímalo nových členov. Toto obdobie slúži k formovaniu členov v rámci spoločenstva a k hľadaniu osobnej i spoločnej služby. Bez tejto uzatvorenosti spoločenstvo zostane len skupinou ľudí bez hlbších vzájomných vzťahov a spoluzodpovednosti. Len v takejto atmosfére uzatvorenosti sa môže rozvíjať vnútorný život spoločenstva a rásť vzájomná dôvera. Samozrejme, že platí tu zásada diskretnosti: diskutované alebo premodlievané problémy na stretnutiach sa nesmú vynášať von.

Na druhej strane však ani v čase uzatvorenosti nemôže spoločenstvo ignorovať potreby svojho okolia či farnosti, lebo práve tu je priestor pre hľadanie spoločnej služby.

Po skončení obdobia uzatvorenosti je vhodné (podľa okolností), aby sa spoločenstvo viacej otvorilo navonok a rozrástlo. Je ale potrebné, aby si spoločenstvo aj naďalej chránilo čas a priestor pre seba.



Aby nezostalo len pri službe iným a organizovaní rôznych otvorených stretnutí.

## Spoločenstvo je priestor, kde má Boh chce uzdravovať.

Ak som našiel Ježiša a prijal ho za svojho Pána a Záchrancu, potom najväčším darom pre mňa budú moji bratia a sestry, ktorí mi pomôžu kráčať za ním a zostať mu verným. Tú istú pomoc však očakávajú aj oni odo mňa. Teda ide vlastne o akýsi vzájomný výchovný proces, do ktorého má pozývať sám Ježiš.

Do tohto procesu každý jednotlivec vstupuje s celou svojou minulosťou, či už dobrou alebo zlou; so svojou povahou, jej pozitívnymi i negatívnymi črtami; so svojimi návykmi a spôsobmi správania; so zraneniami ... Ježiš však nekladie dôraz na to, aký bol náš život, nepozera na povahu a návyky, ale chce nás uprostred bratov a sestier v spoločenstve stále viac a viac vnútorne uzdravovať, oslobodzovať a premieňať na svoju podobu. My sme ale iní. My kladieme dôraz na našu minulosť, povahu, správanie ... Zraňujeme sa navzájom. Veľmi dobré to poznáme nielen zo života v spoločenstve, ale aj z našich rodín: aké je niekedy ťažké prijať toho druhého, sme alergický na seba, nič nemôžeme povedať, lebo ten druhý sa hneď urazí ...

Boh však chce, aby sme k sebe správali tak, ako sa On správa k nám. On nás rešpektuje a prejavuje nám lásku i úctu. Presne tak, ako o tom hovorí sv. Pavol: „*Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa márnivo nevyvíja ani nenadáva, nekoná neslušne, nehľadá vlastný záujem, nerozhnevá sa, utopené zlo nezapočíta, neraduje sa z nepravosti, ale raduje sa z pravdy. Nech sa deje čokoľvek, láska vydrží, láska verí, láska má nádej, láska vytrvá.*“ (1Kor 13, 4-7)

Presne tak sa k nám správa Ježiš. Zvyčajne sa aj my takto sprá-



vame k sebe samým. Ale ak ide o iných?

Láska a jej konkrétne prejavy sú nástrojom nášho uzdravovania. Predpokladom je však vzájomná otvorenosť, úprimnosť a úsilie hľadať i realizovať dobro toho druhého. A práve toto je taktiež jeden z dôvodov, prečo spoločenstvo nemá byť veľké. Pri väčšom počte sa totiž môžu jednotlivci skrývať za iných, môžu mať problém s otvorením sa i úprimnosťou. Veľmi ľahko môžu obchádzať toho, kto je im najmenej sympatický.

Tento ideál lásky je pre nás neuskutočiteľný bez Ducha Svätého. On nám neustále pripomína, že Boh bratov a sestry miluje práve tak veľmi, ako aj nás. On ich má rád práve takých, akí sú. Zároveň nám pripomína, že aj my zlyhávame, máme svoje chyby. Pripomína nám, že musíme rátať s tým, že náš brat či sestra nás môžu zraniť, že my môžeme zraniť ich. Učí nás odpúšťať a prosieť o odpustenie.

#### Ako sa rozdeliť?

Rozdelenie alebo zánik spoločenstva by nemal byť prežívaný ako nejaká katastrofa. Animátor by mal citlivo vysvetliť (nakolko sa dá) príčiny rozdelenia. Mal by byť aj správne pochopený, bez nejakého domýšľania alebo výčitiek. Je dôležité pri tom zdôrazniť viac pozitívne aspekty a vyjadriť vďaka Bohu za prežitú spoločnú chvíľu. Rozdelenie alebo zánik spoločenstva by mal znamenať len ukončenie pravidelného stretávania. Nie však zánik priateľstva. Osobné kontakty medzi členmi by mali pretrvávajúť aj naďalej.

Imrich Degro

#### Predpoklady pre spoločenstvo

1. nevychádzať z politiky
2. zapojenie do miestnej Cirkvi
3. vychádzať so Sv. Písma a náuky Cirkvi
4. nepovažovať sa za elitu
5. denne rást' z Božieho slova
6. otvorenosť pre všetkých

Radí privítame Vaše postrehy a skúsenosti zo života v spoločenstve, ako aj v oblasti formácie.

Pane, náš Bože,  
tvoj trojjediný život je večným spoločenstvom v tebe samom.  
A účasť na tomto živote,  
ktorú nám ponúkaš skrze Kristovo telo za nás obetované,  
je opäť spoločenstvom.  
Tvoja Cirkev by nebola ničím,  
keby neexistovala mocou tohto spoločenstva.  
Ďakujeme ti, Pane, že si tak viditeľne požehnal naše úsilie  
v službe tvojho spoločenstva.  
Cítíme, že nám tvoj božský Duch  
pomáha zachovať jednotu medzi nami,  
upevňovať v mnohých krajinách a kultúrach  
cirkevnú jednotu.  
Vieme, že bez tohto Ducha by náš pokus nemohol obstáť.  
Nedopuť, aby ľudská márnosť pokrivila naše svedectvo.  
Dopraj nám pokoru, o ktorej nám Apoštol hovorí,  
že je schopná súdiť všetko,  
lebo nás nevedie náš vlastný duch,  
ale duch Kristov.  
Daruj nám milosť uskutočňovať už dnes  
niečo zo spoločenstva svätých,  
s Máriou uprostred.  
Pre toto všetko vyprosujeme tvoje trojičné požehnanie.  
Amen.

Hans Urs von Balthasar

#### Osobné vzťahy

„Keď nazývame Ducha Svätého hosťom, uznávame osobný charakter jeho prítomnosti. Nie je v nás prítomný len spôsobom, akým je prítomný Boh vo všetkých stvoreniach; prebýva v nás ako niekto, kto túži s nami udržovať osobné styky. Presne toto chcel Ježiš povedať, keď ho predstavil ako iného Paraklita; božská osoba, ktorá je blízko nás a usiluje sa nám poskytnúť pomoc.“

Keď do nás prichádza Duch Svätý, jeho cieľom je nastoliť medzi ním a nami dôverné vzťahy spoločenstva a dialógu. Host' je ten, s kým máme rovnaký spôsob myslenia a nazerania, ten, s kým nadväzujeme priateľské vzťahy. S hosťom sa familiárne rozprávame o tom, čo sa prihodilo v bežnom každodennom živote. Takto je to aj so vzácnym hosťom, akým je Duch: prichádza, aby s nami vytvoril intenzívne priateľské vzťahy.

Vytvára v nás zároveň odstup aj intimitu: odstup, pretože vo svojom postavení hosťa nemá v úmysle nás ovládať ani sa nás zmocniť, ale rešpektuje odlišnosť a nezávislosť ľudí; intimitu, pretože túži po tom

najúžšom spojení. Tam, kde prichádza prebývať, utvára vnútorný priestor, ktorý umožňuje vzájomnú výmenu a zdieľanie.

... V Najsvätejšej Trojici je Duch Svätý osobou, v ktorej sa vyjadruje spojenie Otca a Syna. On sám osobne je večným spoločenstvom dvoch ostatných osôb, ktoré splývajú vo vzájomnej láske. Je pochopiteľné, že keď prichádza prebývať do ľudí, nastoľuje tam klímu duchovného spoločenstva a vzájomnej lásky.

Je zřejmé, že spoločenstvo Najsvätejšej Trojice nekonečne prevyšuje každé iné. V Trojici je dokonalé spoločenstvo medzi osobami, ktoré sú si rovné. V ľudskom srdci Duch Svätý buduje duchovné spoločenstvo medzi osobami, ktoré sú si nekonečne vzdialené ...

duša môže poskytnúť pohostinstvo Duchu, ktorý je Bohom a ktorý ju v každom ohľade prevyšuje, je obdivuhodnou skutočnosťou, faktom, ktorý vzbudzuje úžas a ohromenie ...“

Galot, J.: *Duch Svätý – Duch spoločenstva*. Preklad: D. Kotmanová. Trnava 1999, s. 257-259.





Dnes na vaše  
otázky odpovedá  
P. Elias Vella

**Môžem svoj  
hnev obrátiť  
proti Bohu  
a povedať  
mu, že sa  
na neho  
hnevám?**

On to vie, či mu to povieme, alebo nie. Vie čítať v našich srdciach. Ak sa to snažíme zakryť, môžeme to urobiť len pred ľuďmi, nie pred Bohom. Takže ak ste nahnevaní na Boha, Boh o tom už vie.

Myslím, že mnohí z nás sú nahnevaní na Boha, lebo kedykoľvek naše plány nie sú v súlade s Jeho plánom, tak sme nahnevaní. Hovoríme, že nás nemiluje, že nás opustil, a niekedy sme takí nahnevaní, že my opustíme Boha. To je hnev.

Mám ho prejavíť Bohu? Áno. Je veľmi pekné, keď predstupujeme pred Boha takí, akí sme. Ak ste smutní, povedzte mu: „Som dnes veľmi smutný“. Ak sa cítite opustení, povedzte mu: „Cítim sa veľmi opustený“. Ak ste nahnevaní, povedzte mu: „Áno, Ježiš, dnes som na teba veľmi nahnevaný“. Vyslovte to a položte to pred Neho. Napokon aj Ježiš, keď sa cítil opustený, tak to prejavil pred všetkými: „Otče môj, prečo si ma opustil? On vedel, že Ho neopustil, ale prežíval ten pocit. A tento pocit vyjadril pred všetkými.

Ide vlastne o to, že keď prejavíte svoj hriech pred Bohom, a ak to robíte s Bohom, tak sa vlastne modlite. Ale ak poviem svojmu bratovi „som veľmi nahnevaný na Boha, tak v tomto prípade to nie je modlitba. Lebo modlitba je rozhovor s Bohom. A ja s ním hovorím. Nezllorečím, nenadávam, ale jednoducho vyslovujem to, čo je v mojom srdci. A potom už len čakám na Jeho odpoveď.

**Je závislosť na modlitbe niečím pozitívnym alebo je to niečo negatívne?**

Nemôžem byť otrokom modlenia sa ako procesu, ale môžem byť otrokom modlitby. Modlenie sa je vždy komunikáciou medzi Bohom a mnou ako jeho synom. Toto nemôže vyvolať negatívnu závislosť. Práve naopak, byť závislým na Bohu je niečím pozitívnym a krásnym. O

otroctve hovoríme iba vtedy, ak sme závislí na nejakej forme modlitby.

Napríklad spôsob modlitby v islamskom náboženstve je krásny, ale tvrdiť, že toto je jediný spôsob komunikácie s Bohom, to už je závislosť. Židia zase majú iný spôsob modlitby - lamentovanie a náreky. Je to ich spôsob modlitby a je dobrý. Ale ak tvrdia, že je to jediný spôsob modlitby, tak je to už závislosť. Ak sa pozeráme na modlitbu v kresťanskom štýle - modlenie, tleskanie rukami, chvála, tancovanie - je to pekné, ale myslieť si, že toto je jediný spôsob modlitby a tie ostatné sú zlé, tu už môžeme hovoriť o závislosti.

**Je smútok hriech?**

Na hriech sa môžeme pozeráť z úzkeho alebo širokého hľadiska. Ak sa pozeráme na hriech v úzkom slova zmysle, tak hriech znamená prekročenie Božieho zákona, ide o neposlušnosť voči Bohu. Keď sa pozeráme na hriech zo širšieho pohľadu, tak hovoríme, že v našom živote je určitá oblasť temnoty. Smútok, hriech, choroba,



**Máš nezodpovedané otázky?  
Nevieš si v niečom rady?  
Napiš alebo pošli e-mail.**

všetko to, čo nenapĺňuje náš život v plnosti, môžeme v širokom zmysle nazvať hriechom.

Ježiš sa nedopustil hriechu, ale žil pod zákonom hriechu. Musel zomrieť a to je dôsledok hriechu. Bol smutný, nahnevaný, zranený, toto všetko patrí do toho oblaku hriechov. Takže sa nemusíme dopustiť hriechu, ale môže sa stať, že žijeme pod týmto mrakom - zákonom hriechu.

**Čo spôsobuje smútok? Ako môže smútok ovplyvniť moju cestu k Ježišovi?**

Smútok, ako všetky ostatné nevyrovnané emócie, môže sťažiť moju cestu k Ježišovi. Lebo spôsobuje to, že sa sústreďujem na seba a nie na Ježiša. A to ma môže na ceste k Ježišovi zabrzdiť. Preto Ježiš chce, aby sme boli uzdravení aj zo smútku.

**Ježiš hovorí cudzoložnej žene „chod’ a viac už nehreš“, znamená to, že už nikdy nebude hrešiť?**

Keď Ježiš hovorí žene: „Chod’ a viac už nehreš“, hovorí jej: „chod’ a vynalož všetko ľudské úsilie, aby si už nehrešila“. Žiadal od nej úsilie. Ale tým jej nepovedal, že už nikdy vo svojom živote nebude hrešiť. Nie je to stanovisko, ale pozvanie vynaložiť všetko úsilie.

**U nás sa s obľubou spieva pieseň „Zlož svoju starosť na Pána a On sa už postará“, ako mám tomu rozumieť?**

Na rôznych miestach v Biblii nachádzame, že máme svoje ťažkosti klásť na kríž. Keď položíme svoje ťažkosti na kríž, tak vlastne hovoríme Ježišovi, že mu dôverujeme. To ale neznamená, že keď mu odovzdáme svoje ťažkosti, že sme od nich oslobodení. Ak by tomu tak bolo, potom evanjelizácia by bola veľmi jednoduchá. Všetci by boli kresťanmi, lebo všetci by boli ľuďmi bez problémov.

Ak položíme problémy Ježišovi na plecía, to neznamená, že budeme bez problémov. Ale znamená to riešenie problémov v Ježišovom svetle, s Jeho pomocou, podľa jeho vôle.

**Ako môžem poznať Božiu vôľu v konkrétnych situáciách života?**

Bežne som schopný poznať Božiu vôľu podľa intenzity svojho modlitbového života. Ak mám život plný modlitby, potom ľahko rozoznám, čo je pre mňa Božia vôľa. Ale ak je môj modlitbový život slabý, tak potom sa mi oveľa ťažšie hľadá Boží plán so mnou.

**Prečo sa často hovorí, že život kresťana sa podobá boju - životu vojaka?**

Ježiš povedal: „Nechajte kúkoľ rásť spolu so pšeniceou.“ To znamená, že náš život bude neustále zápasom, lebo dobro nie je niečo, čo len tak získavame. Za dobro musíme bojovať. A tento zápas bude prebiehať po celý náš život. Prečo? Lebo nemôžeme milovať, pokiaľ láska nie je výzvou. Iba tak dozrievame, že sme neustále vyzývaní stále sa obnovovať. Snažte sa chrániť, snažte sa byť stále vyzbrojení Božou výzbrojou a nebudete porazení Zlým.

### Boh uzdravuje aj vzťahy

Pred viac ako 15-timi rokmi neboli vzťahy medzi mnou a mamičkou najlepšie. Hovorila som: Nehnevám sa, ale k nej veru nepôjdem. Keďže som v tom čase bola „papierovou kresťankou“, tak som si nechcela priznať, že ja sa vlastne na tú moju mamu veľmi hnevám. Dokonca som sa pohrávala s myšlienkou, že keby zomrela, nepôjdem jej ani na pohreb.

Boh však začal konať. Mamičke prišlo zle, hospitalizovali ju. Jej prvá cesta, aj napriek mojej zlobe, viedla ku mne. Zavolala mi totiž, aby som jej priniesla potrebné veci do nemocnice. Pritom však mala poruke svoju nevestu, ktorá tam pracovala ako zdravotná sestra, i taktiež moju sestru, s ktorou bola denne v kontakte. Mala som k nej prísť vo štvrtok večer o pol siestej. Ale v ten deň o 16.30 zazvonil telefón a jej spolubývajúca mi oznámila, že mamička upadla do bezvedomia, aby som hneď prišla. Až neskôr som sa dozvedela, že tesne predtým ako upadla do bezvedomia, stihla otvoriť zásuvku a už len prstom ukázať na lístok s mojím telefónnym číslom.

V piatok nám pán primár oznámil, že mamička vydrží tak do pondelka, lebo má svoj vek (79 rokov) a lieky pravdepodobne nebudú zabrať, teda aby sme sa pripravili na jej smrť. Ale stal sa zázrak. Mamička sa v nedeľu prebrala z bezvedomia. Spočiatku nevedela kto je, ani nikoho z nás nepoznala, ale potom začalo rýchle uzdravovanie. Lekári ju ukazovali medikom ako zázrak v oblasti medicíny.

Po štyroch mesiacoch strávených v nemocnici, išla ku mne do bytu, pričom brat aj sestra majú rodinné domy v tej istej dedine. Dokonca sestra bola v tom čase nezamestnaná a mama potrebovala celodennú opateru. S pomocou Božou a mojich troch detí sme to zvládli. Mamička žila ešte desať rokov. Zomrela ako 89-ročná v mojom náručí. Tých desať rokov prežitých spolu s ňou bolo najkrajším obdobím môjho života.

*Eudmila*

### Milosrdenstvo Pánovo chcem ospevovať naveky

Pochádzam z katolíckej rodiny, ale u nás doma bol častým hosťom alkohol. Moje detstvo a dospievanie bolo poznačené veľkým strachom z ľudí, komplexmi menejcennosti, samotou, uzavretosťou, malomyseľnosťou, nechcelo sa mi žiť. Aj keď som často chodila do kostola, v srdci som neverila, že Boh ma miluje. Túžila som po láske a preto som ju začala hľadať u ľudí. Nezamýšľala som sa nad tým, či moje vzťahy boli dobré alebo zlé, až keď som sa zamilovala do ženatého človeka, vtedy mi Boh ukázal moju hriechnosť. Prenikol ma pocit, že som úplne zavrnutá, že Boh mi nemôže odpustiť moje poklesky, a že nikto má nemôže mať rád. Začala som prežívať pocit zúfalstva a túžila som zomrieť.

Ale Boh sa nado mnou zľutoval. Bola som pozvaná na duchovné cvičenia, kde som hlboko vo svojom srdci prežila milosrdnú Ježišovu lásku. Pocitila som, že Ježiš má neodsúdiť, ale že má miluje takú, aká som. Od tejto chvíle som začala vnímať Boha iným spôsobom. Už to nebol prísny sudca, pred ktorým sa musím báť. Boh sa stal pre mňa milosrdným láskavým Otcom, Ježiš sa mi stal blízkym priateľom, ktorý začal uzdravovať moje city, vzťahy s ľuďmi, môj strach. Daroval mi iný

pohľad na seba samu.

Prvé mesiace po tomto obrátení som bola plná nadšenia pre Ježiša. Chcela som pre neho veľa robiť, ale aj veľa o ňom vedieť. Prihlásila som sa do evanjelizačnej školy, na rôzne kurzy, duchovné cvičenia, viedla som modlitebné stretnutia.

Ako roky utekali aj moje nadšenie postupom času ochablo. Prišlo obdobie vyprahnutosti a ľahostajnosti. Modlitba sa stala veľmi ťažkou. Nastalo znechutenie a znova

malomyseľnosť, depresia, nechut' žiť. V ničom som nenachádzala potešenie, ani v Bohu. Začala som volať o pomoc: Pane pomôž tejto úbožiačke veď bez Teba nemôže žiť a ona Ti túži dať celé srdce, ale nemá síl.

Boh vypočul moju modlitbu. Aj keď prešlo veľa rokov od prvého obrátenia Boh na mňa zhladal a obdaril ma takou mocou svojej lásky a radosťou, akú som doteraz nezažila. Od tejto chvíle sa začal medzi mnou a Ježišom rozvíjať dôverný vzťah. Moja modlitba sa stala modlitbou srdca. Každý deň prežívam

Jeho milosrdnú lásku. Prvýkrát naozaj zo srdca som mu povedala, že som šťastná, že existujem, že som jeho milované dieťa.

*Božie dieťa*

**Koná Pán v tvojom živote?  
Nenechaj si to len pre seba!  
Povzbud' aj nás vo viere  
a napiš nám.**

### Ovocie svedectva

*„Keď príde Tešiteľ, ktorého vám ja pošlem od Otca, Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca, on o mne vydá svedectvo. Ale aj vy vydávate svedectvo, lebo ste so mnou ... (Jn 15,26-27).“*

„My môžeme svedčiť, môžeme ohlasovať evanjelium, ale človeka dokáže presvedčiť iba Duch Svätý ... Predstavte si, že jedného z vás sa dotkne Boh a tento človek zmení svoj život ... A začne vydávať svedectvo. Povie: „Chcem vydať svedectvo ... O tom, čo Boh vykonal v mojom živote.“

Kým tento človek vydáva svedectvo, Boh sa dotkne ďalšieho. Prostredníctvom svedectva aj ďalší človek cíti, že niečo sa deje v jeho živote a mení sa. Čo sa to vlastne stalo? Mení druhého človeka svedectvom toho, ktorý ho práve vydáva? Nie, tohto druhého človeka sa dotýka Duch Svätý.

V danej chvíli Duch Svätý hovorí tomu druhému: „Chcem ti ukázať niečo krásne. Chcem ti povedať, že Ježiš je tvojim Spasiteľom.“ Teda svedectvom hovoriaceho človeka spolu so svedectvom Ducha Svätého (ktorý hovorí: Ježiš je tvoj Spasiteľ) menia druhého človeka.“

*/E. Vella, Keď Duch Svätý píše môj život, Bratislava 2005, s. 166./*



## Predstavujeme ...

### Nitrianska diecéza - situácia

Prvé kontakty s charizmatickou obnovou v diecéze sú známe z osemdesiatych rokov minulého storočia. Počas nasledujúcich rokov až po dnes sa v diecéze vyformovala početná skupina členov i sympatizantov charizmatickej obnovy. V súčasnosti evidujeme okolo 40 spoločenských najmä z okolia Nitry, Trenčína a Žiliny. Každoročne poriadame diecézne stretnutia spoločenských s formálnym zameraním. Noví adepti sa zúčastňujú seminárov obnovy v Duchu Svätom, pokročilejší duchovných cvičení, či iných aktivít zameraných na prehĺbenie základnej milosti. Členovia charizmatických spoločenských, okrem služby modlitby, aktívne pomáhajú vo farnostiach v príprave kandidátov sviatosti birmovania.

### zástupca v tíme

**Peter Brodek**, kňaz Nitrianskej diecézy. Pochádza z Novej Bane a v súčasnosti je špirituálom v Kňazskom seminári sv. Gorazda v Nitre. S charizmatickou obnovou sa stretol v roku 1987. Okrem modlitbových charizmatických spoločenských, niekoľko rokov sa podieľal na udomácnení Komunity Emanuel na Slovensku. V roku 2003 bol zvolený za koordinátora služobného tímu KChO na Slovensku. Kontakt: Kňazský seminár, Samova 14, 950 50 Nitra, tel.: 0905 934788, e-mail: [brodek@ksnr.sk](mailto:brodek@ksnr.sk)



**Jozef Dupkala**, narodený a stále žijúci v Žiline. Milosť krstu v Duchu Svätom prijal v auguste roku 1998 po svojom obrátení a prijatí Pána Ježiša do svojho života. V charizmatickom hnutí začal pracovať ihneď po svojom obrátení predovšetkým založením modlitbového spoločenstva, ktoré sústredilo bratov a sestry s podobnou skúsenosťou a účasťou na organizovaní katolíckych chariz-



matických konferencií, ktoré sa konali v Žiline. V súčasnosti sa podieľa na práci v Služobnom tíme KChO za nitriansku diecézu ako laik. Kontakt: Gaštanova 14, 010 01 Žilina, tel.: 041 5683444, e-mail: [edupkalova@ahoj.sk](mailto:edupkalova@ahoj.sk)

### Zoznam ďalších členov služobného tímu

#### Bratislavsko-Trnavská arcidiecéza:

Anton Gubala, Rímskokatolícka farnosť, 908 77 Borský Mikuláš, tel.: 0905 512749

Elena Ferancová, Krasinského 9, 821 04 Bratislava, tel.: 02 43296917, 0905 335 854, e-mail: [seminarelena@zoznam.sk](mailto:seminarelena@zoznam.sk)

Alžbeta Šuplatová (sekretariát Rady a informačné centrum), Hrubý Šúr 21, 925 25 Hrubý Šúr, tel.: 0905 705949, e-mail: [alzbeta.suplatova@pioneer.com](mailto:alzbeta.suplatova@pioneer.com)

#### Rožňavska diecéza:

Dušan Lukáč, Rímskokatolícka farnosť, 053 33 Nálepko, tel.: 0903 635996, e-mail: [lukacd@psg.sk](mailto:lukacd@psg.sk)

#### Banskobystrická diecéza:

Václav Kocián, J.C. Hronského 17, 960 01 Zvolen, tel.: 0903 571499, e-mail: [jaszv@in.slovanet.sk](mailto:jaszv@in.slovanet.sk)

Vierka Nemcová, J.C. Hronského 17, 960 01 Zvolen, tel.: 0905 656398

#### Spišská diecéza:

Milan Hvizdoš, Rímskokatolícka farnosť, 053 01 Harichovce, tel.: 053 4496116

Anna Gavalierová, Poľná 5/401, 053 14 Spišský Štvrtok, tel.: 0908 073105

#### Košická arcidiecéza:

Imrich Degro, Kňazský seminár, Hlavná 91, 041 21 Košice; Tel.: 055 6836371, 0903 156746, e-mail: [degro@ktfke.sk](mailto:degro@ktfke.sk)

František Luterančík, Šrobárova 17, 080 07 Prešov, tel.: 051 7757553.

### Turíce v Nitre

Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra privítal dňa 14. mája 2005 spoločenstvá charizmatickej obnovy a ďalších záujemcov z rozličných kútov Slovenska. Bolo to po prvý raz, čo Nitra pozvala na stretnutie spoločenstvá KChO pred Turícami. Bola to krásna duchovná príprava na jeden z najväčších sviatkov Cirkvi.

Stretnutie začalo spoločnými chválami za účasti asi 1200 veriacich. Potom nasledovala prvá prednáška P. Cyrila Vojtecha Kodeta OCarm., v ktorej sa venoval veľmi pútavým spôsobom evanjeliu o Emauzských učeníkoch.

Po obedňajšej prestávke nasledovala plodná diskusia. P. Vojtech v nej veľmi fundovane odpovedal na položené otázky.

V čase vysluhovania sviatosti zmierenia sa zároveň mnohí zúčastnení rozhodli prijať službu modlitby príhovoru prostredníctvom pripravených modlitbových skupín.

Druhá prednáška P. Vojtecha o Emauzských učeníkoch vyvrcholila slávením Eucharistie, v ktorej sme sa mohli osobne stretnúť so vzkrieseným Pánom medzi nami.

Večerné bdenie v Duchu Svätom opäť začalo spoločnou spontánnou modlitbou zúčastnených, pričom jej vyvrcholením bolo eucharistické požehnanie. Ním sa otvoril nový závan Ducha, pod vplyvom ktorého sa rozozvučala celá hala ďalšími piesňami i spevom v jazykoch. Srdcia horeli, duše spievali i telo prejavilo svoju radosť nad všetkým, čo sme prežili, čím nás obdaril Boh, čím sa obohatil náš duchovný obzor.



Uvoľnene všetci navzájom spojení v láske a bratskej súdržnosti, s čistou dušou sme víťali sviatok Ducha Svätého.

Pri rozlúčke sme si mnohí priali, aby sme sa opäť na Turíce mohli zísť v Nitre. Veríme, že kde je dobrý úmysel, Pán vždy dielo požehná. Ďakujeme mu z hĺbky duše!

Štefánia Letoštiaková

### Spoločenstvo sv. Michala Archanjela

Sme kresťanské spoločenstvo, ktoré je súčasťou Katolíckej charizmatickej obnovy (KChO) pôsobiace v Košiciach, pod vedením o. Imricha Degra, asistenta KChO v Košickej arcidiecéze.

Stretávame sa raz týždenne v malých skupinkách. Náplňou našich stretnutí je vyzývanie Ducha Svätého, odprosovanie, vzdávanie chvály a vďaky, čítanie Božieho slova alebo iná katechéza, modlitba príhovoru za seba navzájom a spoločného zdieľania.

Raz mesačne mávame stretnutie spojené so slávením Eucharistie. Spoločné i osobné stretnutia s Pánom nám dávajú silu k službe našim bratom a sestram.

Táto služba spočíva predovšetkým v modlitbe príhovoru za vnútorné uzdravenie i oslobodenie.



Okrem toho komunikujeme s hnutím Svetlo - Život pri príprave slávenia Eucharistie pre širokú verejnosť.

Taktiež ponúkame pravidelnú službu modlitby príhovoru, modlitby chvál spojené s katechézou, v letných mesiacoch školu modlitby.

Viac informácií o nás získate na adrese: [www.svmichael.sk](http://www.svmichael.sk).

## Chariknižnica...



### Elias Vella Ježiš môj uzdravovateľ

Kniha profesora dogmatickej teológie a exorcistu je prepisom nahrávok zo seminárov o vnútornom uzdravení a oslobodení, ktoré viedol na Slovensku v rokoch 1996, 1998 a 1999. Autor sa dotýka aktuálnych tém ako sú napríklad: príčiny utrpenia, dimenzie uzdravovania, modlitba za uzdravenie a jej predpoklady, cieľ uzdravenia, kto má moc uzdravovať, tajomstvo seba prijatia, uzdravovanie rán spôsobených hriechom, dimenzie sviatosti zmierenia, prežívanie problémov s Ježišom, odpúšťanie a jeho pravidlá a pod.

Autor čitateľovi predkladá veľké pravdy veľmi jednoducho a zrozumiteľným spôsobom. Chce, aby čitateľ nadobudol živý vzťah s Ježišom, ktorý ako lekár prichádza ku každému človeku a chce ho uzdraviť z jeho zranení.



### Keď Duch Svätý píše môj život

Táto druhá kniha spomínaného kňaza a rehoľníka je prvou časťou trilógie o Duchu Svätom. Sám autor v

úvode hovorí, že je zbytočné hovoriť o pomarančoch a jablkách. Ak chce-

me poznať, aké sú, treba do nich zahryznúť. Podobne je to aj s Duchom Svätým. Nestačia vedomosti, je potrebná skúsenosť. Preto nám autor ponúka svoje skúsenosti i pomoc, aby sme aj my pripravili a otvorili svoje srdcia pre novú skúsenosť s Duchom Svätým.



### Zlí duchovia a exorcizmus

Už samotný názov nám napovedá o čom je toto ani nie stostranové dielo. Krátko a jednoducho nás uvádza do problematiky existencie diabla, jeho prítomnosti a pôsobenia na človeka. Poukazuje na príčiny posadnutosti človeka i pripomína dôležité prvky pri rozlišovaní medzi posadnutím a psychickou chorobou.

Dotýka sa aj otázok mágie, okultizmu, satanizmu a vysvetľuje nám základné pojmy v tejto oblasti.

V závere svojej knihy nás P. Vella učí stratégií ako bojovať proti diablu a poukazuje na duchovné prostriedky, ktoré nám Cirkev dáva k dispozícii.

#### Knihy si môžete objednať:

Ing. Anna Virágová, 951 04 Veľký Lapáš 171; tel.: +421 905 466132; e-mail: [perimmaculatam@stonline.sk](mailto:perimmaculatam@stonline.sk)

#### alebo:

PhDr. Elena Ferancová, Krasinského 9, 821 04 Bratislava; tel.: +421 2 43296917, +421 905 335854, e-mail: [seminarelena@zoznam.sk](mailto:seminarelena@zoznam.sk)

**Vydáva:** Rada pre Katolícku Charizmatickú Obnovu Slovenska (RKChOS)

**Kontakt:** Hlavná 91, 041 21 Košice, tel.: 055 6836371, e-mail: [degro@ktfke.sk](mailto:degro@ktfke.sk)

**Šéfredaktor:** Imrich Degro

**Redakčná rada:** Václav Kocián, Elena Ferancová, Dušan Lukáč

**Tlač:** Pavol Šidelský - AKCENTPRINT, 080 01 Prešov, tel.: 051 7722921, 0907 925822

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov zaslaných na uverejnenie.

Všetky príspevky je možné lubovoľne preberať s uvedením zdroja.

„Charizma“ vychádza ako občasník pre vnútornú potrebu členov a sympatizantov KChO.

**Dobrovoľné príspevky môžete posielat' na účet: Všeobecná úverová banka, č. účtu: 1800629557/0200.**